

În slujba artei militante

Sînt douăzeci și cinci de ani de cînd primisem sarcina să pregătesc, împreună cu un nucleu de bază al viitoarei redacții (alcătuit din poetul Ștefan Augustin Doinaș, pictorul și scenograful Toni Gheorghiu, dramaturgii I. D. Sirbu, Alecu Popovici, criticii Florin Tornea, Mircea Alexandrescu, Florian Potra), o revistă.

Primul ei număr, apărut în aprilie 1956, se deschidea cu un „Cuvînt de început”, în care se formulau principiile care aveau să stea la baza activității revistei, îngăduindu-i, de-a lungul anilor, să țină pasul cu exigențele vieții sociale, cu evoluția teatrului și a publicului.

Fideli acestor principii, am crezut împreună în marile virtuți ale „artei din luminile rampei”, făurite în vremea noastră. Și ne aminteam, nu o dată, rîndurile doamnei de Staël, dintr-o scrisoare adresată marelui actor Talma: „Arta dumneavoastră este pentru mine cea dintîi dintre toate: ea este trecătoare ca tinerețea, frumusețea, fericirea, și tocmai imposibilitatea de a o fixa, cum se întîmplă cu pictura și poezia, o face și mai prețioasă”. Convinși că teatrul este înzestrat cu farmecele „tinereții, frumuseții, fericirii”, n-am crezut în caracterul său perisabil, și am făcut din paginile revistei o confirmare a durabilității sale.

N-am cultivat „gazetăria în literatură”, cum numea André Gide „tot ceea ce va interesa mîine mai puțin decît astăzi”; am aplaudat operele dramatice care, adresîndu-se omului, îi restituie noblețea sentimentelor sale umane. Tot așa, n-am uitat, în acest spirit, că actorii mari, auten-

tici, și-au construit meritata reputație pe valorile incontestabile ale repertoriului contemporan și național.

Iubind textul dramatic, n-am avut „superstiția” lui, respectîndu-i spiritul, dar căutîndu-i mereu inspirata transfigurare scenică. Astfel, n-am ostenit prețuind ofranda poetului, a actorului, a regizorului, făcută publicului zilelor noastre. Fiîndcă am conceput reprezentăția teatrală ca o operă săvîrșită în comun de către scriitor, actor, director de scenă, spectato-

tor. Pornind de la această optică asupra textului și a reprezentării sale, ne-am pus nădejdea într-o critică teatrală în mod justificat „parțială, pasionată, politică”.

Și am avut, toată vremea, buna, îndreptățita obsesie a relațiilor fertile dintre tradiție și contemporaneitate. De aceea, am cercetat teatrul în perspectiva epocii noastre, a sensibilității omului contemporan. Așa, am ales mereu solidaritatea, în detrimentul solitudinii, am consemnat lumea așa cum este, urmărind cu pasiune cum devine.

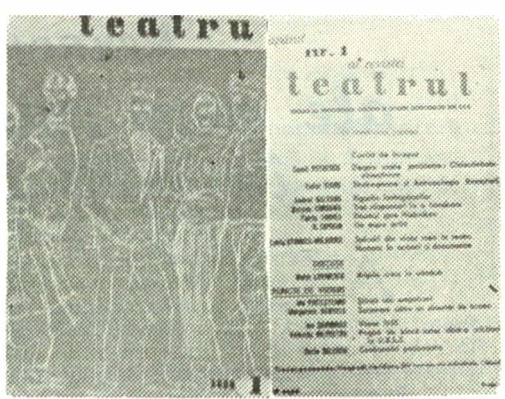
Anatole France spunea că arta ne amintește cît este de frumoasă viața. Așa am privit noi, cu credință, la artele vremii noastre. Și, neignorînd nici o clipă marile epoci de teatru — dintre care, la loc de frunte, tragedia ateniană, misterele medievale, commedia dell'arte, drama elisabetană — am fost, pe bună dreptate, incredințați că trăim o altă mare epocă de teatru: aceea a luminilor umaniste ale evului socialist.

La capîtul „Cuvîntului de început” din numărul 1 al revistei „Teatrul”, scria: „În lumina învățăturilor partidului, noi punem revista noastră în slujba artei

care militează pentru fericirea oamenilor, pentru pace, pentru socialism". Vreme de douăzeci și cinci de ani, cuvântul dragostei de teatru generos, umanist, legat de conștiința vie a cetățeanului veacului nostru, de demnitatea sa, a fost respectat. Și, astfel, „Cuvântul de început” a devenit un cuvânt al continuității. Al acelei continuități, făgăduite și de azi încolo, de programul judicios, drept, al încrederei în om, în viitorul lui.

Horia DELEANU

Un laborator de creație

Așadar, „Teatrul” a implinit un sfert de veac !
 Scriu aceste cuvinte cu emoție firească. Zece ani — din toamna lui 1959 pînă în vara lui 1969, cit i-am fost redactor-șef — viața mea de zi cu zi s-a confundat cu viața redacției.

Am avut norocul să conduc revista într-una dintre cele mai înfloritoare perioade ale mișcării noastre teatrale, cînd, pe multe scene, gîndirea novatoare a învins vechi concepții, rutina și mediocritatea. Revista a devenit, în cadrul acestei mișcări, un laborator de creație. În jurul ei s-au strîns, alături de o valoroasă echipă de critici, creatori de spectacole, de la maestri la foarte tinerii absolvenți ai Institutului, azi, la rîndul lor, maestri. Cu regularitate, în paginile revistei au început să apară piese originale inedite. Cei mai mulți dintre autorii pe atunci la primele lucrări sau debutanți sînt azi dramaturgii noștri „din prima linie”, cu o operă constituită, care o continuă cu cîinste pe aceea a înaintașilor.

Răsfoiesc număr cu număr și retrăiesc spiritul aprins al dezbaterilor, regăsesc gînduri ale regizorilor, scenografilor, actorilor, care au dus gloria teatrului nostru departe peste hotare. Din nefericire, unii nu mai sînt în viață. Dar crezul lor, fapta lor artistică, au rămas nemuritoare. Noi generații i-au urmat și-i urmează cu strălucire.

Azi, la împlinirea a douăzeci și cinci de ani de la apariție, revista se poate mîndri că, fără colecția ei, istoria contemporană a teatrului românesc nu se poate scrie. Pentru asta se cuvine să ridicăm o cupă de șampanie.

La mulți ani !

Traian ȘELMARU

„În arta realistă, oglinda trebuie să fie nu numai spontană, dar și cit mai cuprinzătoare, nici cețoasă, nici orientată spre detalii nesemnificative, căci opera de artă este reflectarea desigur spontană, dar cit mai fidelă, a lumii în conștiința artistului și recrearea ei prin tehnica măiestriei artistice, într-un proces reconstituitiv foarte greu de explicat, care apare astfel triplu conjugat.”

CAMIL PETRESCU — Obiectivitate-obiectivism, nr. 1, 1956

„A scrie pentru spectatorii republicii noastre socialiste înseamnă a-ți armoniza lira teatrală cu înfăptuirile și orizonturile mari ale poporului, cu vibrația umanistă a întregii lumi contemporane, înseamnă a da preferință acelor acorduri care — punînd în lumină faptele poporului și ale partidului său — sînt expresia continuu vie a drumului spre viitor.”

VICTOR EFTIMIU — Teatrul în Republică, nr. 12/1967